

M-29

C1204774

Выбахте,
на мене
чекають

Аньес Мартен-Люган

ВИДАВНИЦТВО
СТАРОВО ЛЕВА

Телефон розбився, в мене більше не було з собою годинника, тому взагалі не уявляю, як довго ми їхали в Л'Іль-сюр-ля-Сорг. Я мовчки дивилася на дорогу, вдихаючи випари гарячого двигуна та запах шкіри, машина була такою низькою, що здавалося, ніби ми їдемо на рівні землі. Марк чудово знав, де запаркувати автівку. Він зупинив машину на паркінгу поруч із центром міста. Я покійно пішла за ним. Нічого не казала, ні про що не просила, без скарг терпіла важку спеку.

Марк, здається, забув про наш ранковий інцидент. Я ж досі була спантеличена та вражена власною поведінкою, а також тією собою, яку відкрила в собі. Ким я стала? Нечуйною ірраціональною жінкою, яка готова все знищити заради якогось телефона, заради можливості написати мейл босові. Мене мучив страх, я озиралася назад і думала про те, що могло статися з нами, що могло статися з Марком з моєї вини. Мені хотілося тільки одного: лягти десь у землю, щоб мене ніхто не бачив, щоби про мене всі забули.

— Для початку пропоную по каві з круасаном! — весело оголосив Марк.

Як він міг бути до мене таким добрим після всього, що я витворяла? Він сів на стілець першої ж тераси на нашому шляху та зробив замовлення, скручуючи собі сигаретку. Каву та круасани принесли швидко, але свою тарілку я відсунула. Не голодна.

— Я сюди приїжджаю раз на рік, — повідомив він, не припиняючи їсти. — До речі, саме в цей час зазвичай...

— Справді?

— Яель, хіба не ти тут проводила всі літні канікули? — він дразнився. — Це ж місто антикварів! І саме тепер тут відбувається великий міжнародний ярмарок.

— Точно... але якщо ти сюди приїздив щороку, невже тобі ніколи не хотілося заїхати в гості у «Квіточку»?

— Як ти можеш таке в мене запитувати?

— Вибач.

— Годі просити вибачення, дурненька. Ти маєш право ставити це запитання! Знаю, що ти мені не повіриш... але я вас ніколи не забував.

— Не будемо більше про це говорити, Марку, будь ласка.

— Але нам доведеться ще про це поговорити. Та добре, нехай не зараз.

З його погляду я зрозуміла, що він хотів попроситися з минулим. Захотілося сказати, що я йому вірю на всі сто відсотків, от тільки мені не вдавалося зрозуміти його радіомовчанку після повернення в Париж.

— Пішли? — запропонував він.

— Як хочеш.

Він почав порпатись у кишенях, дістав кілька монеток і залишив на столі. Перш ніж встати, я підсунула до нього свою тарілку, Марк запитально на мене поглянув, я ледь усміхнулася, і він з'їв круасан, якого я й не торкнулася.

З цього моменту я тільки те й робила, що разом із Марком ходила від одного антиквара до іншого, від одного стенда до іншого. Весь центр міста перетворився на табір з ятками антикварів. Вони тут були всюди, навіть перекрили частину вуличок. Марк говорив, що тут міжнародний ярмарок. І це дійсно був ярмарок! Тут було людно, але доволі тихо, учасники ярмарку спілкувалися між собою мовчки, роззяви торгувалися, не піднімаючи голосу, хтось вголос захоплювався особливо вдаюю знахідкою. Треба сказати, що товарів тут було чимало, на будь-який смак, ця розмаїтість вражала: від старих – дуже і дуже старих – сімейних меблів до фабричних предметів інтер'єру, а також не забуваймо про предмети культу та цілі порцелянові сервізи. Я навіть бачила, що хтось з землі продає залізні іржаві ворота. Професіонали стояли поруч із продавцями вживаних речей і тими, хто просто вирішив влаштувати гаражний розпродаж – всі вони були в повній гармонії, їх усіх, здається, підживлювала однакова пристрасть до старовини. Часто Марк зупинявся і з кимось розмовляв: сміявся та жартував разом із колегами, підколював їх і на всі боки розмахував руками. В хаосі деяких крамничок він рухався вільно, мов у себе вдома. Як на мене, то все був старий мотлох, який радше годилося викинути на смітник, але для Марка то були дуже цінні скарби. Який сенс проводити своє життя посеред заповнених реліквій? У мить, коли я собі це зауважила, замислилась і про власне життя: про роботу, розтрощений телефон, про наслідки та обставини, за яких він розбився. Дихання прискорилося, шлунок і горло ніби зав'язали вузлом.

– Все добре? – запитав Марк.

Я шукала його поглядом, він визирнув з-за десертного столика.

– Так, все добре.

Я зосередилася на ньому, щоби не зациклюватися на цих думках і не дати панічній атаці, яка наближалася, взяти гору. З незмінним інтересом Марк ходив, заходив у крамнички дизайну та сучасного мистецтва, однаково збуджено він переходив від концептуального ультрасучасного світильника до старих скляних пляшок з якогось старого бістро десь у Бургундії. Зупиняв погляд на деяких знахідках; наприклад, ось він зупинився поруч із вищими за себе меблями з якоїсь старовинної аптеки, ось він пестить деревину та латунні ручки, а ось він уже на колінах, майже лежить і розглядає дно та, як мені здається, потенційні недоліки. Потім він знову підвівся, почухав потилицю та поглянув на мене – дивився й не бачив, – він явно замислився. Я стрималася від зауваження, що така величезна штука ніколи не влізе в його антикварну крамничку. Як і в двох попередніх випадках, він торгувався; тон слів, які звучали, стишувався, чоловіки почали кивати, супити брови, на обличчях з'явилися силувані усмішки. З рук у руки передали готівку. За якийсь час він знову надів сонячні окуляри та підійшов до мене з незадоволеним виразом обличчя.

– Пішли звідси. Якщо не зупинюся, то розтринькаю всі гроші, включно з тими, які відклав на відпустку!

– То скористайся кредиткою.

– У мене її нема.

– Що? Ти як не від світу цього!

– Я просто схильний тринькати гроші, тому вірю тільки в купюри.

– Ти хочеш сказати, що ходиш у банк знімати готівку, якщо тобі потрібні гроші?

Я вухам не вірила, Марк – ніби якийсь прибулець.

— Саме так.

— Просто як пенсіонери! Та ти хворий!

Він вибухнув сміхом.

— Так, у мене навіть є заначка під матрацом! А нам не пора обідати?

На щастя, його запитання не передбачало відповіді, в іншому разі моя відповідь його б засмутила. Та він думає тільки про їжу! Марк швидко обрав столик в тіні, на щастя — на терасі, в ресторанчику «У антиквара», на березі річки Сорг. Йому точно подобалися червоно-білі картаті скатертини! Я недовго вивчала меню, Марк так само швидко обрав, тому покликав офіціанта, щойно зрозумів, що я готова. Дав мені замовити першій.

— Мінеральну воду зі скибкою лимона та... зелений салат.

— А мені пива та стейк. З кров'ю, будь ласка, — продовжив Марк.

Він подивився на мене та знову покликав офіціанта:

— І ще картоплі фрі.

Потім Марк повернувся до мене:

— Сподіваюся, це було не надто довго, я й сам не помітив, як минув час.

Неймовірно! Він же приїхав сюди попрацювати, але чомусь хвилюється, як я. Коли я працюю, все інше для мене не існує.

— Ні, мені було навіть цікаво побачити тебе за роботою, — відповіла я. — Одного не можу зрозуміти... У твоїй крамничці в Парижі є тільки меблі 1950–70-х років...

— Саме так, — перебив він, явно здивований моїми роздумами. — І?

— Оті меблі зі старої аптеки, які ти дивився щойно, ті, що ти купив, вони ж взагалі не схожі на те, що ти продаєш.

— Правда... це не ті меблі, які мені подобаються найбільше, але та річ неймовірна, в неї є минуле, і це видно, це можна відчутти, якщо її торкнутися. Знаєш, це ніби шкіра, що розповідає історію свого життя. Це так красиво. А ще в мене є клієнти, які давно вже шукають щось подібне, тому я цю річ для них забронював.

— Але вона в поганенькому стані, — зауважила я. — Тобі колись траплялося реставрувати знайдені речі?

— Загалом я люблю недоторкані речі, саме в соку, хоча так, іноді мені доводиться з ними попрацювати, щоб довести до пуття. Мене навчив *Abuelo*, коли я був ще малим. Якщо я відчуваю, що покупці трохи розгублені, то завжди даю поради, що можна зробити з тим, що вони купують. А іноді так, сам беруся до роботи над реставрацією, це мене навіть тішить.

Він щасливо на мене дивився.

— Ти не нудилася? Правда? — знову почав хвилюватися.

— Та ні, кажу тобі. Та й тривало це не аж так довго, котра там година? Не можу стежити за часом, бо я без свого...

— Вже майже третя.

Ого, я спантеличена. Та не може бути, я була впевнена, що тепер заледве полудень. Але насправді то був zenit побіддя. Мій день ніщо не структурувало, я просто ходила за Марком, не роздумуючи.

— Ну, і як тобі жити без графіка? Скажи, непогано?

Я здивовано на нього дивилася, не знаючи, що відповісти.

— Для мене це дивно, — пробурмотіла.

І тут я побачила його зап'ясток.

— Ти це кажеш, а сам носиш годинник! Та ще й який!

Його очі збуджено блищали.

— Бачиш, це ще одна пенсіонерська штучка.

Я спонтанно схопила його за зап'ясток, щоби краще роздивитися: то був розкішний швейцарський годинник «Jaeger-LeCoultre».

— Це «Метовох» 1950-х років, — повідомив Марк.

— То ви не бідуєте! «Porsche», «Jaeger»! Бачу, бути антикваром вигідно!

Він забрав свою руку з моєї руки. Його обличчя напружилось, моя ремарка явно його шокувала. Я щойно сказала якусь велику дурницю.

— Його цінність — не в ціні, а в його історії та в тому, як він до мене потрапив.

Попиваючи пиво, він почав розповідати історію цього годинника. Марків дідусь роками полював на цю модель — то був один із перших «Метовох» із ручним накрутом — і таки добув її. Коли Марк був маленьким хлопчиком, то був просто одержимий зап'ястком *Abuelo*, і єдиний раз, коли Маркові добряче дісталось на горіхи — то було тоді, коли він наважився торкнутися того годинника. Та подія стала точкою відліку його поваги до красивих речей. Після цього дідусь почав тягати онука за собою і в антикварні крамниці, і на блошиний ринок на Сент-Уен, коли Марк разом із батьками приїздили на вихідні в Париж. Звідси й виникла гра в «шукача скарбів», за майданчик правив блошиний ринок, де дід із онуком починали змагання. Саме так Марк успадкував цю пристрасть. Коли він повернувся зі своєї довгої подорожі, знайшов «Метовох» на нічному столику поруч зі своїм ліжком.

— Відтоді я його не знімаю, — завершив він свою історію.

— І що, годинник пережив навіть твоє примусове плавання в басейні?

— Так, я вчасно додумався до вдалого рішення. Коли побачив, що Адріан і Седрік біжать до автівки, то встиг зняти

годинник і покласти його в бардачок! *Abuelo* мене б убив, якби з годинником щось сталося.

— Ти би також через це засмутився?

— Так, думаю, що це річ, якою я найбільше дорожу.

Він почав накручувати годинник.

— Думаю, є й більш практичні моделі, — зауважила я.

— Байдуже, ця непрактичність робить цю модель іще красивішою.

Марк взагалі не думав про прикладний бік речей, єдине, що мало для нього значення, — це чуттєвий і сентиментальний вимір кожної речі.

Це дуже мене дивувало, це було таким далеким від того, чим я зазвичай жила... Офіціант нас перебив, коли приніс замовлення. Щойно він пішов, Марк узяв тарілку картоплі фрі та простягнув мені.

— Я цього не замовляла.

— Це тобі, — сказав він із усмішкою.

— Я не голодна, не силуй мене.

Попри це, він таки підсунув до мене тарілку. Я відсунула її назад до нього. Він її тримав. Ми дивилися одне на одного, це був наче двобій.

— Ти думаєш, я нічого не бачив? Ти нічого не їла вчора ввечері, ти нічого не їла сьогодні зранку. І тим салатом ти точно не наїсишся. З'їж бодай одну картоплю, від цього не буде шкоди, навіть якщо ти на дієті та боїшся погладшати.

Плечі опустилися. Мені вже набридло за все виправдовуватися.

— Проблема не в цьому. Я просто вже тиждень, як не можу нічого їсти.

— Тиждень? Не обманюй мене. Я ще жодного разу не бачив, щоби ти нормально поїла. Знаєш, як каже народна